

Skipulagsstefnun
Ásdís Hlökk Theodórsdóttir, forstjóri
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

UMHVERFIS- OG
AUÐLINDARÁÐUNEYTIÐ

Skuggasundi 1 101 Reykjavík
sími: 545 8600 postur@uar.is
umhverfisraduneyti.is

Reykjavík 10. júlí 2018
Tilv.: UMH18070036/30-0

Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur ákveðið að hefja vinnu við gerð landsskipulagsstefnu sem feli í sér viðbætur við Landsskipulagsstefnu 2015-2026, sbr. 10. gr. og 11. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Gert er ráð fyrir að Landsskipulagsstefna 2015-2026 gildi áfram en að mótuð verði nánari stefna um loftslagsmál, landslag og lýðheilsu í tengslum við framkvæmd skipulagsmála, sem taki eftir atvikum til allra viðfangsefna gildandi landsskipulagsstefnu.

Ráðherra felur hér með Skipulagsstefnun að vinna tillögu að breytingu á Landsskipulagsstefnu 2015-2026 um framangreind þemu þar sem eftirfarandi áherslur verði lagðar til grundvallar:

Skipulag með tilliti til loftslagsmála

Loftslagsbreytingar eru ein stærsta áskorun samtímans. Í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar er lögð áhersla á loftslagsmál. Sett hefur verið á laggirnar loftslagsráð og í vinnslu er aðgerðaáætlun í loftslagsmálum.

Í skipulagsáætlunum sveitarfélaga er mótuð stefna um þróun byggðar, nýtingu lands og uppbyggingu innviða. Þær eru mikilvægur vettvangur til að takast á við loftslagsbreytingar, bæði hvað varðar mótvægisáðgerðir og aðlögun.

Af hálfu umhverfis- og auðlindaráðherra er lögð áhersla á að í landsskipulagsstefnu verði sett fram stefna og leiðbeiningar um hvernig beita megi skipulagsgerð til að stuðla að og tryggja víðtækar og viðeigandi aðgerðir í loftslagsmálum í tengslum við landnýtingu og hið byggða umhverfi. Slíkar aðgerðir geta falið í sér samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda, bindingu gróðurhúsalofttegunda og aðgerðir til að bregðast við loftslagsbreytingum. Setja skal fram stefnu um skipulagsaðgerðir sem miði að því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, svo sem með samþættu byggðar- og samgönguskipulagi sem dragi úr ferðapörf, styðji fjölbreyttan ferðamáta og tryggi innviði fyrir orkuskipti. Einnig um skipulagsaðgerðir sem miða að bindingu gróðurhúsalofttegunda með verndun og endurheimt votlendis, landgræðslu og skógrækt. Jafnframt verði fjallað um skipulagsaðgerðir vegna aðlögunar að loftslagsbreytingum, svo sem með grænum innviðum, varnarmannvirkjum og útfærslu byggðar með tilliti til hækkunar sjávarborðs.

Skipulagsgerð með tilliti til landslags

Unnið er að fullgildingu Evrópusamningsins um landslag sem undirritaður var af íslenskum stjórnvöldum 2012. Meðal meginatriða samningsins er að mótuð sé stefna um verndun landslags, að hugað sé að landslagi við aðra stefnumótun og að tryggð sé aðkoma almennings að mótun stefnu um landslag. Í náttúruverndarlögum nr. 60/2013 er sett markmið um að vernda til framtíðar fjölbreytni landslags. Einnig að varðveita landslag sem er sérstætt eða fágætt eða sérlega verðmætt vegna fagurfræðilegs og/eða menningarlegs gildis og að standa vörð um óbyggð víðerni. Verndun landslag er einnig meðal markmiða skipulagslaga nr. 123/2010.

Í skipulagsáætlunum sveitarfélaga er mótuð stefna um þróun byggðar, nýtingu lands og uppbyggingu innviða. Mikilvægt er að skipulagsgerð sé beitt til að tryggja að staðsetning og útfærsla nýrra mannvirkja og byggðar hámarki tækifæri til að varðveita fjölbreytt og verðmætt landslag, svo sem óbyggð víðerni, sérstakar landslagsheildir og búsetulandslag sem hefur menningarlegt gildi. Ekki síður er mikilvægt að nýta skipulagsgerð til þess að ný byggð, hvort sem er innan eða utan þéttbýlis, skapi góða umgjörð um mannlíf á hverjum stað með vandaðri og víðeigandi útfærslu á fyrirkomulagi byggðar og almenningsrýma.

Lögð er áhersla á að í landsskipulagsstefnu verði sett fram stefna og leiðbeiningar um skipulagsgerð með tilliti til landslags. Fjallað verði jöfnum höndum um landslag í þéttbýli, dreifbýli og óbyggðum. Sérstaklega verði sett fram viðmið fyrir greiningu á óbyggðum víðernum, sem fylgi eftir aðgerð sem skilgreind er í Landsskipulagsstefnu 2015-2026. Að sama skapi verði fjallað um skipulag vindorkunýtingar með tilliti til landslags og sett viðmið fyrir ákvarðanir um slíka nýtingu, sbr. einnig aðgerð skilgreinda í Landsskipulagsstefnu 2015-2026. Einnig verði fjallað um skipulag með tilliti til landslagsverndar hvað varðar ákvarðanir um landnotkun og breytingu á landnotkun í dreifbýli.

Skipulag og lýðheilsa

Vaxandi meðvitund er um áhrif hins byggða umhverfis á andlega og líkamlega heilsu og vellíðan. Koma þar margir þættir til, svo sem aðgengi að vönduðum almenningsrýmum og aðstaða til göngu og hjólríða í daglegu lífi. Einnig aðgengi að villtri náttúru og grænum svæðum, sem og heilnæmi umhverfis hvað varðar loftgæði og vatnsgæði. Mikilvægt er að litið sé til slíkra sálfélagslegra þátta við skipulag hins byggða umhverfis.

Í skipulagsáætlunum sveitarfélaga eru teknar ákvarðanir um fyrirkomulag byggðar og nýtingu lands og um samspil og útfærslu byggðar og samgangna. Þar er tækifæri til að takast á við framangreind atriði.

Lögð er áhersla á af hálfu ráðherra að í landsskipulagsstefnu verði sett fram stefna og leiðbeiningar um skipulagsgerð sem taki mið af sálfélagslegum þáttum og samspili þeirra og stuðli þannig að bættri lýðheilsu og vellíðan. Það getur varðað framangreinda þætti og hvernig útfærsla byggðar og almenningsrýma getur unnið út frá og styrkt staðaranda viðkomandi svæðis og stutt félagsauð, jöfnuð og öryggi.

Aðrar áherslur

Auk framangreindra breytinga er Skipulagsstofnun falið að yfirfara gildandi stefnu varðandi haf- og strandsvæði m.t.t. nýrra laga um skipulag haf- og strandsvæða nr. 88/2018.

Auk framangreindra áherslna verði við mótun tillögunnar litið til Heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Sérstaklega verði tekið mið af markmiði 11 um sjálfbærar borgir og samfélög og markmiði 13 um verndun jarðar.

Skil á tillögu til ráðuneytisins

Óskað er eftir að tillaga Skipulagsstofnunar að breytingu á Landsskipulagsstefnu 2015-2026 berist ráðuneytinu eigi síðar en í desember 2019.

Guðmundur Ingi Guðbrandsson

Sigríður Auður Arnardóttir